

Večernik

Leto III. (X.), štev. 241

Maribor, torek 22. oktobra 1929

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem čeku, zav. v Ljubljani št. 11.409
Vredn. mesečno, prejemani v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasni po tarifni
Oglase sprejema tudi oglasni oddelak »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Češkoslovaška

stoji tik pred volitvami v parlament in vso državo pretresa težka volilna mrzlica. Zadnje velike volitve so bile v ČSR pred dvema letoma, ko je bilo prebivalstvo pozvano, da voli deželne zbornice. V nedeljo, 27. t. m. pa bodo volitve v centralni parlament, ker je bil dosedanj radi nesoglasij, ki so nastale v vrstah vladnih strank samih in ki se niso dale izgladiti, predčasno razpuščen. Vkljub temu pa, da se udeležuje volilne borbe 19 skupin s svojimi listami (pri prejšnjih volitvah jih je bilo še 31!), je vendar bila vsa volilna borba dozdaj dostojna, brez posebnih incidentov. Značilno je za volilno borbo v ČSR, da se razen v časopisju skoro ne opazi, ker so zborovanja pod milim nebom le zelo redki pojava, ampak se vrše zbori zvečine v zaprtih prostorih, in je tudi plakatiranje volilnih proglašov oblastveno zelo omejeno, pisanje številke kandidatnih listov po cestnih hodnikih, mostovih, zidovih itd. pa sploh prepovedano. Sicer pa v ČSR takšna vrsta agitacije niti potrebna ni, zakaj češkoslovaški volilci (izvzemši deloma Slovaško) so tako politično šolani, da vsakrati dobro ve, pod katero številko stoji v volilni borbi vsaka posamezna stranka ali skupina. Ker vsakdo čita liste, je volilna kampanja v časopisju edina, ki pada v oči.

Tokratne volitve v ČSR stoje v dvojnem znamenju: v znamenju novih strankarskih grupacij v bodočem parlamentu in v vladi in v znamenju nove globoko poostrene avtonomistične borbe slovaške klerikalne stranke proti današnji državni ureditvi kot posledica obsodbe dr. Tuke. Tekom zadnjih let so stali socialisti obeh struj v opoziciji in vlado so tvorile takozvane meščanske stranke: agrarci kot najmočnejša stranka v parlamentu in zvezi s češkimi in slovaškimi klerikalci, dr. Kramářevimi narodnimi demokrati, Nemci in nekaterimi drugimi manjšimi skupinami. Tekom celega tekočega leta so se že neprestano pojavljale trzavice v takozvani vladni osmerki in javno se je že razpravljalo vprašanje nove črno-rdeče koalicije: obeh socialističnih skupin in čeških obeh slovaških klerikalcev. Vsi ti načrti so padli v vodo nad dejstvom, da se ne more v ČSR storiti, z nado na daljše življenje, nikakšna politična kombinacija brez agrarcev kot najmočnejše češkoslovaške stranke. Skoro ni dvoma, da bo agrarna stranka tudi še iz teh volitev izšla kot relativno najmočnejša. Na drugi strani pa se splošno pričakuje porast socialističnih glasov in sicer obeh skupin: socialdemokratske in narodnosocialistične. To je napovedal nedavno v svojih volilnih govorih tudi češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš, ki kandidira zopet na narodnosocialistični listi. Njegovi govori se smatrajo kot uvod v velike politične spremembe. Dr. Beneš je podal izjavo, da odhaja s položaja ministra zunanjih zadev in da bo njegov naslednik popolnoma nov češki politik, čigar ime se doslej ni v

Nova težka avtomobilska nesreča

V SV. PETRU PRI MARIBORU JE STRMOGLAVIL »FORD« 20 METROV GLOBOKO. — DVE OSEBI RANJENI, ŠOFER NEPOŠKODOVAN. — SREČNO NAKLUČJE.

Maribor, 22. oktobra.

Predno se je Maribor popolnoma otrese strahotnega dojma, ki ga je izzvala avtomobilska katastrofa na državnem mostu, že beležimo novo težko avtomobilsko nesrečo, ki se je pripetila davi v Sv. Petru pri Mariboru, a po srečnem naključju ni zahtevala nobene smrtnih žrtve. Kljub temu pa je vzbudila v mestu vest o novi katastrofi splošno razburjenje.

Kakor hitro se je doznalo, da leži v Sv. Petru v ruševinah zopet neki avtomobil, so radovednejši hiteli z avtomobili, motocikli, na kolesih in peš na kraj nesreče, kjer se je nudi prelesujoč prizor. O nesreči pa se je doznalo naslednje:

Davi ob 9.15 je hotel velečebelar Franc Kirar s svojim »Fordom« št. 16324 v Maribor s tovorom medu. Predno pa je odpeljal iz Sv. Petra, je naložil poleg svojega šoferskega sedeža še Alojzija Fabijana, ženo tankajšnjega mizarja in Marijo Bauman, ženo šentpeterskega organista. Predno je zavozil s stranskega kolovoza na glavno cesto, ki pelje v Maribor, pa ga je Baumanova med vožnjo opozorila, da je nekaj zaropotalo, radi česar se je Kirar obrnil, prepričan, da mu je nekaj padlo z voza. Med tem je uporabil tudi zavore, krenil pa je na ozkem kolovozu toliko v levo, da je prednje levo kolo zdrsnilo s ceste. Avto je v naslednjem trenutku izgubil ravnostje in

se prevallil čez strmino.

Prizadevanje vozača, da bi spravil vozilo vsaj do prvih dreves, ki bi naj preprečila kotaljenje avtomobila v prepad, je bilo brezuspešno. Slišati je bilo obupen krik prestrašenih žensk, avto se je vzdolž prevrnil in po treh mogočnih obratih med nebom in zemljo treščil v prekaljevalnico za klobase, jo podrl in obležal za steno stanovanjske hiše veleposelstnice Neže Lorber, 20 metrov pod cesto.

Obe ženski in lastnika avtomobila Kirarja je med saltami vrglo s sedežev in so

obležali na strmini.

Prizor groze se je odigral v momentu in slutiti je bilo težko nesrečo. Komaj pa se je odmev krikov in močnega treska polegel, se je prestrašen vozač pobral s tal in hitel na pomoč ponesrečenkam, ki

nobeni politični kombinaciji imenovali. V češkoslovaških političnih krogih so mnenja, da bo dr. Beneš predsednik nove češkoslovaške vlade po volitvah, ker smatra, da je svojo nalogo na zunaj izvršil in hoče sedaj še izvršiti končno konsolidacijo države na znotraj, zlasti napram Slovakom.

Dr. Beneš se je v svojih izjavah dotaknil tudi kočljivega slovaškega vprašanja in povdaril, da je treba boj proti elementom na Slovaškem, ki so še prepojeni z madžarofilstvom, do konca izbojevati in da bo nova slovaška generacija to uspešno izvedla. Dokaz, da je dr. Beneš namenjen v slučaju, da postane predsednik vlade, nastopati z vso odločnostjo proti slovaškemu separatistom in Tukovim zaščitnikom.

Slovaško vprašanje je po Tukovi

sta obležali navidezno nezavestni, dočim je Franc Kirar odnesel popolnoma zdravo kožo, kar je pač pripisati izrednemu naključju.

Poškodbe ponesrečenec.

Ponesrečenki sta se poškodovali na glavah in ju je obila kri. Priskočili so takoj sosedje in jima nudili prvo pomoč. Kmalu pa je prispel na kraj nesreče tudi avto rešilnega oddelka in ju prepeljal v mariborsko bolnico, kjer so ugotovili, da je mizarjeva žena Alojzija Fabijan nevarnejše poškodovana. Poleg rane nad levim očesom, ki ni nevarna, se je pri padcu občutno notranje poškodovala in čuti močne bolečine v hrbtenici.

Marija Baumanova pa ima rano lažjega značaja sredi čela in močno pritisnjeno levo roko, toda ne čuti nobenih notranjih bolečin.

Obe ponesrečenki sta po mnenju zdravnikov izven nevarnosti, čeprav bi z ozirom na prirodo terena, kjer je strmo glasil avtomobil, prav lahko izgubili življenje. Naravnost neverjetno pa je, da je čebelar Kirar ostal brez vsakršne praske in po vsem telesu ne čuti niti najmanjše boli. Brez dvoma pa je preстал mnogo strahu, kajti še uro po dogodku je bil ves blede in razburjen.

Avto neznatno poškodovan.

Tudi vozilu je nesreča prizanesla. Pol leta stari »Ford« je dokaj junaško prestal težko preizkušnjo. Motor je ostal popolnoma nepoškodovan, blatniki so zvitli, streha polomljena, odbijač poškodovan in deloma tudi prednje levo kolo, dočim je karoserija ostala cela.

Vest o nesreči se je prav hitro raznesla po vsem mestu in številni romarji so peš in na vozilih hodili ogledovat ameriškega invalida, ki je svarično molal polomljene ude od sebe.

Značilno je, da se radi strogih odredb policijskih oblasti v mestu ni pripetila zadnji teden nobena, niti najmanjša nesreča, današnja pa je pripisati zgolj nepazljivosti in neprevidnosti, kar naj bo novo svarilo onim, ki drže krmilo čestokrat prav brezbržno v rokah.

Nalezljive bolezni v Mariboru.

Od 15. do 21. oktobra so bili prijavljeni mariborskemu mestnemu fizikatu trije slučajni obolevnosti za škrlatinko.

Intervencija Italije v Beogradu

DUNAJ, 22. oktobra. »Neue Freie Presse« poroča, da je italijanski poslanik v Beogradu, Galli, posetil včeraj namestnika zunanjega ministra, Boro Jeftića in mu pri tej priliki izročil imenom italijanske vlade radi protitalijanskih demonstracij po raznih mestih Jugoslavije in radi protitalijanske kampanje jugoslovanskih listov, ostro verbalno noto. Nota protestira zlasti proti protitalijanskim demonstracijam v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Splitu, Dubrovniku in po drugih mestih ter omenja posebno incident, ki se je odigral v Dubrovniku, kjer so jugoslovanski demonstranti pretepli dva italijanska mornarja.

Italijanska vlada zahteva od jugoslovanske vlade strogo preiskavo tega slučaja, eksemplarično kazni za krivce in odškodnino za oba mornarja. Italijanska vlada zahteva dalje ustavitve protitalijanske časopisne kampanje in potrebne odredbe, da se prepreči nove protitalijanske poulične demonstracije.

Nota opozarja končno, da je poslanik Galli že v petek in soboto oficijelno opozoril jugoslovansko vlado na protitalijansko postopanje jugoslovanske javnosti, ki bi moglo izzvati resnejše dogodke.

Minister Jeftić je baje zagotovil italijanskega poslanika, da bo o incidentu v Dubrovniku uvedena preiskava in da je vlada že storila vse, da prepreči protitalijanske demonstracije.

»Neue Freie Presse« pristavlja k svojem poročilu, da je ton note zelo oster in da nota vsebuje zahteve, ki se smatrajo kot nedopustno vmešavanje v notranje stvari Jugoslavije.

DUNAJ, 22. oktobra. Avstrijski zvezni minister Schumy je imel v nedeljo v Burgenlandu govor o ustavni predlogi in je izjavil med drugim: »Ako moja stranka izraza pričakovanje, da naj postane ustavna reforma zakon z demokratičnimi sredstvi, potem se more to pereče vprašanje, ako ne bo mogoče dobiti dve tretinske večine, rešiti samo na ta način, da odloči narod sam s plebiscitom, bodisi z vpisovanjem ali glasovanjem.

BERLIN, 22. oktobra. Vodstvo eksekutive komunistične internacionale je poverilo Karlu Radeku vodstvo nemške sekcije kominterne. To imenovanje je tem značilnejše, ker je bil Radek še pred kratkim vnet pristaš Trockega in eden izmed voditeljev opozicije proti Stalinu.

žarskega tlačenja in danes v svobodni republiki. Na Slovaškem se ne sme nobena stranka hvaliti, kaj je za Slovaško in Slovaške storila, ampak vse bi morale samo povdarjati, kaj je za Slovaško in klerikalce storila država. Slovaki morajo glasovati tako, da bodo v Budimpešti iznenadeni in da bodo uvideli, kako so se prevarali v svojih načrtih.

Nedvomno so nedeljske volitve v ČSR dalekosežnega političnega pomena in jim moramo tudi pri nas posvečati vso pozornost. Konsolidacija Češkoslovaške v političnem pogledu pomeni tudi za nas kot zavezniki državo važen problem v razvoju medsebojnih odnosov, zlasti gospodarskih, pa tudi v razvoju naših notranjih prilik.

Problemi višje ljudske prosvete

POTREBA LJUDSKE PROSVETE. — LJUDSKA UNIVERZA IN NJENE NALOGE. — PROSVETNA CENTRALA ZA MARIBOR IN SEVERNO SLOVENSKO OZEMLJE.

Z nastopom jesenskih in zimskih dni se pri nas zopet pojavlja vprašanje ljudske prosvete, ono vprašanje, ki je postalo v zadnjem času eno temeljnih vprašanj kulturnega mesta. V srednji in zapadni Evropi imamo sicer dobro razvito in organizirano osnovno in meščansko šolstvo, kljub temu pa to šolstvo ne more rešiti vseh onih nalog ljudske izobrazbe, ki jih stavi moderna razvojna doba. Če je resničen oni izrek, »da se človek uči, dokler živi«, potem je upravičena tudi zahteva po ljudskih izobraževalnih institucijah, ki so na severu in zapadu Evrope nastale kot ljudske univerze. Slovenci smo sicer v zadnjem času hodili vsa ona kulturna pota, katera so hodili drugi evropski kulturni narodi, zato so nastale tudi med nami ljudske univerze. Najvišji cilj svoje organizacije so dosegle sicer z ustanovitvijo »Delavske ljudske visoke šole«, ki je bila leta 1922. ustanovljena na ljubljanski univerzi, toda s propadom te veleavne institucije so bili zopet porušeni prvotni skupni osnovni temelji, in treba je bilo misliti na lokalno inicijativno in osamosvojitvev.

Med prvimi, ki so se zavedli dolžnosti svojega poslanstva, je bil brez dvoma naš Maribor. Na prizadevanje redkoštevilnih idealistov je bila pri nas osnovana ljudska univerza, ki si je nadelala vzvišen cilj, vzgajati najširše plasti našega naroda v smislu višje duhovne in stvarne kulture. Iz prvotno zelo omejene institucije se je mariborska ljudska univerza razvila v dobro organiziran zavod, ki je obetal postati centrala za vse naše ljudsko-prosvetno delo na severnem slovenskem ozemlju. Toda nade, ki smo jih nanjo stavili, se niso v celoti uresničile: njena akcija se je prvič preveč lokalizirala, drugič pa se je ta institucija postavila tudi na vse preveč pridobitno podlago. In to dvojje ji je zastavilo pot do uspeha in do dosege onih ciljev, ki bi ji edini dajali upravičenost do obstoja in izvrševanja svojega poslanstva. Posledica je bila, da so nastala razna nesoglasja in da je zanimanje zanjo padalo, namesto da bi bilo naraščalo. Ko pa je naposled naša ljudska univerza lansko leto izgubila še svoje lokale v kazinskem poslopju, ki so bili vsled nujnih potreb prideleni študijski knjižnici, je, kakor iz-

gleda, popolnoma zaspala. Tako smo v Mariboru prišli ob zavod, brez katerega si naše višje ljudske prosvete sploh zamisljati ne moremo.

Treba bo tedaj misliti na to, kako bi se ljudska univerza v Mariboru obnovila, toda na docela novi podlagi in z mnogo širšim programom in delokrogom kakor ga je imela stara. Pomisliti je namreč treba, da naloga Maribora ni samo biti središče severnega slovenskega ozemlja, ampak tudi biti središče vse višje ljudske prosvete in kulture. Da povemo na kratko: Maribor potrebuje institucije, ki bi imela v svojem programu nalogo dvigniti kulturni nivo našega ljudstva ob severni meji in na ozemlju bivše mariborske oblasti. Taka institucija bi morala zbrati pod svojim strogo neutralnim okriljem vse najboljše moči ter jih usmeriti v pozitivnem produktivnem pravcu. Osnovati bi morala podružnice v vseh naših podeželskih mestih, trgih in po možnosti tudi vaseh ter skrbeti za redna predavanja in prosvetne kurze. Ker pa bi moglo biti tako delo popolnoma uspešno in koristno samo tedaj, ako bi bilo zgrajeno na solidni finančni bazi, bi morala nase opozoriti tudi vse merodajne lokalne samoupravne faktorje ter doseči od njih podporo. Ako se namreč dandanes s strani države in samouprav financirajo razni zavodi, ki zdaleka niso tako pomembni kakor so ljudske univerze, potem smo globoko prepričani, da bi se dala subvencija doseči tudi zanje, ako bi vodstva resnično vedela, kaj je njihova dolžnost in kaj je njihov končni in najvišji cilj.

Ako se tedaj dosedanja mariborska ljudska univerza obnovi, se mora brezpogojno postaviti na širše temelje kakor jih je imela stara. Ako pa dosedanja institucija ne namerava nadalje vršiti svoje misije, je nujno potrebno, da se čimprej osnuje nova. Vanjo pa morajo stopiti vse tvorne naše moči, da ji že s svojo prisotnostjo dajo potrebno avtoriteto in moralno ter stvarno moč za uspešno vršenje velike ljudsko-prosvetne funkcije. — Želeli bi tedaj, da bi o tem premišljevali vsi oni, ki so po svojem položaju v to pozvani in da bi se potrudili, da dobimo v Mariboru v najkrajšem času zares zdravo in solidno zgrajeno centralo višje ljudske prosvete!

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Torek, 22. oktobra ob 20. uri »Morala gospe Dulske« ab. A. Premijera.
Sreda, 23. oktobra. Zaprto.
Četrtek, 24. oktobra ob 20. uri »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«, ab. C. Kuponi.

Kaj pripravlja mariborsko gledališče. V mariborskem gledališču pripravlja drama Klabudov »Krog s kredo« v režiji g. J. Koviča, opereto Leharjevega »Piskroveza« in Parmove »Amaconke«. Po več ko enoletnem premoru pa se študira zopet opera in sicer Lortzingov »Wormski orožar«.

Maribor za svoje dijaštvo.

(Sestavil dr. Pavel Strmšek. Izdala in založila Dijaška kuhinja v Mariboru.) Neštete stotine dijaštva so tekom prvih deset let Jugoslavije pasirale naše srednje šole v Mariboru in izšle iz njih kot nove generacije, ki se poleg svojih poklicnih poslov posvečajo narodnemu kulturnemu, gospodarskemu in političnemu delu. Skrb za duševni razvoj je naloga šol in samoizobrazbe, skrb za materialno eksistenco velike večine slovenskega dijaštva, ki izhaja zvečine iz revnih slovenskih rodbin, pa je naloga plemenitih posameznikov ter podpornih organizacij in zavodov, namenjenih dijaštvu. Pričujoča knjižica, ki je izšla ob 10-letnici delovanja Dijaškega doma in odkar ima tudi Dijaška kuhinja svojo stalno streho v domu, nam slika prav nazorno stremljenje in delo v tem pogledu. Pred nami se pojavljajo v duhu veliki že pokojni prija-

telji in ljubitelji mladine dr. Rapoc, dr. Križanič, dr. Mlakar, Kavčič, Ferk, Schreiner, dr. Verstovšek, dr. Vlad. Sernec, dr. Turner, dr. Rosina, dr. Medved, Voglar, Našan, Pirc, dr. Pipuš. Knjižica nam odpira vpogled v odlično delovanje mariborske Posojilnice, Gimn. podp. društva in Dijaške kuhinje v skrbi za dijaštvo, da ne obnemore v svojem napredovanju vsled pomanjkanja, slika nam pa obenem zgodovino Di. doma, v katerem ima stalno svoje zavetje krog 50 dijakov na leto. Tudi kn. škof. dijaško semenišče vrši svojo nalogo, v prvi vrsti z namenom, da zasigura naraščaj za bogoslovje. Knjižica je važen donos k zgodovini našega Maribora.

Kraljeva rodbina zapustila Bled.

Kraljica Marija je s prestolonaslednikom Petrom ter kraljevičema Tomislavom in Andrejem v spremstvu dvornega maršala majorja Pogačnika po večmesečnem bivanju zapustila Bled in se z dvornim vlakom vrnila v Beograd. —

Veliki Miklavžev večer v Mariboru.

V našem mestu smo skoro vsako leto pogrešali lepo pripravljeno prireditev Miklavževega večera, pri katerem bi prišli na svoj račun tako otroci kakor tudi odrasli. To nalogo si je zdaj nadelo Društvo za zdravstveno zaščito otrok in mladine v Mariboru, ki bo letos priredilo dne 5. decembra v veliki dvorani pivovarne Union Miklavžev večer s pestrim sporedom in Miklavževim nastopom v vsem sijaju, kakor ga Mariborčani najbrže še niso videli. Prireditev se bo vršila v prid društvene počitniške kolonije na Pohorju, ki se je letos, kakor znano, zelo dobro obnesla. —

Mariborski in dnevni drobiž

Rame ob ramenu

Zaključek manevrov mariborske in celjske garnizije.

V nedeljo se je vrnila z večdnevnih manevrov mariborska garnizija, kateri je poveljeval komandant mariborskega polka, polkovnik Čedomir Stanojlovič, dočim je celjski garniziji, ki je bila izpopolnjena z oddelkom kolesarskih čet iz Ljubljane in konjiško artiljerijskim eskadrom iz Slovenske Bistrice, poveljeval generalštabni brigadni general Živko Stanisavljevič, komandant mesta Maribora. Obema vojskama so bila dodeljena po tri letala zagrebškega zrakoplovnega polka.

Središče manevra je bila linija Slovenska Bistrica - Sv. Križ - Konjice. Celokupni manever pa je vodil divizijski general Sava Trifković ob asistenci generalštabnega polkovnika Lava Rupnika. Razvoj čet je pazno zasledoval tudi komandant armije, armijski general Matič iz Zagreba, ki se je o sposobnosti in vztrajnosti oficirjev in vojaštva izrazil zelo pohvalno.

Prvega dne je bilo opaziti premoč celjskih oddelkov pri Vrholah, od koder so neprestano napadali obrambne pozicije mariborskih čet in jih prisilile k umiku na glavno linijo Sv. Križ - Šmidberg. Toda mariborske čete so z vehementnim jurišem preprečile obkoljenje svojega desnega krila ter z veliko požrtvovalnostjo zavrnile pretečo nevarnost.

Napori obeh garnizij so bili nadčloveški. Nekateri celjski oddelki so prehodili 38 km v popolni opremi v enem dnevu in vztrajali budno na položajih noč in dan. Manever je bil težka preizkušnja za častnike in vojaštvo, ki so dokazali, da so utrjeni in v prenašanju naporov ter požrtvovalnosti nenačrkljivi. V najtežjih dneh balkanske in svetovne vojne ojekle neli, zaslužni in z odlikovanji priznani oficirji so z veseljem vodili mlade čete, ki obetajo prav toliko, kakor stari borci, ki so žrtvovali za svojo domovino vse najdražje. Prvič se je v zelenem štajerju pod jugoslovansko trobojnico pomikala v strnjenih bojnih vrstah vojska, v kateri so rame ob ramenu korakali Slovenec, Srb, Hrvat v zavesti, da so nerazdružljivi in da je zemlja, ki so jo gazili izmučeni in izčrpani, last njih vseh. —

Letalsko akrobatski miting na Teznu

Včeraj popoldne je pristalo na letališču na Teznu dvokrilno šolsko letalo Katzenstein - Raab, ki je dan poprej sodelovalo na sijajno uspelem mitingu v Ljubljani. Z letalom je prispel tudi predstavnik nemške tvrdke g. Raab in se dogovoril z zastopniki mariborskega »Aerokluba« glede ponovitve mitinga v Mariboru. Sklenjeno je bilo, da se prireditev v polnem obsegu kot v Ljubljani, izvede tudi v Mariboru. Sodelovala bodo štiri letala Katzenstein - Raab različnih tipov, ki bodo posamič in v skupinah manevrirala pred občinstvom in izvajala najdrznejše akrobacije, kar jih sploh doslej zmore letalska sprtnost: looping, rolling, side slip, chandele, planiranje, hrbtno letenje in kombinacije navedenih figur. Senzacionalna vratolomnost pa je sodelovanje slovitega akrobata Kelnerja, kralja zraka, ki je že v Mariboru s svojimi smelimi produkcijami presenetil in osvojil vse občinstvo. Velika atrakcija je brez dvoma tudi polet brezmotorne letala, ki ga v zraku odklopijo, tako da pristane sam brez tuje pomoči, toda pod spretnim vodstvom izvežbanega pilota. Mojstri zračnih višav, bodo priredili tudi lov na balončki.

Obeta se nam torej prav zanimiva zračna prireditev, ki bo v vsakem oziru nadkrilila ono lanskega leta. Letala so last nemških tvornic, ki razpolagajo z najsmelejšimi zrakoplovci, razen tega pa solidnost letal jamči, da bo program izveden brezhibno in v največje zadovoljstvo opazovalcev.

Vsa letala bodo že med tednom prispele v Maribor, od koder bodo prirejale propagandne vožnje nad mestom in v okolico. Prvi propagandni polet je izvršil danes popoldne ob 13. pilot Knopf in

smelo zavezil pod oboki državnega mostu. Množice so ga opazovale z največjim zanimanjem in sledile njegovim zračnim izvajanjem.

Iz Slovenjgradca

Tri smrtne nesreče.

Za bližnjo občino Glavaboka je bil minoli teden zelo nesrečen. Kar tri nesreče! Zdaj v jeseni seveda mora biti na paši ogenj. Nobena nesreča nas ne izmudi, nič ne pomaga nobeno prigovarjanje v šoli. Tudi Jurčkovi otroci so pasli in zanetili ogenj. Pri tem se je vnela oblečka štiriletnega dekletca in otrok je izdihnil v groznih bolečinah.

Še strašnejša je bila druga nesreča. Lazarjev šestletni sinček se je igral z junčkom, ki je imel okrog vratu verigo. Misli si je: kako bi bilo, ako bi bila v to verigo oba vprežena. Rečeno, storjeno in nesreča je bila tu. Junček se je splašil in se spustil v divji dir. Vlekel je seveda nesrečnega otroka za seboj. Še predno je bila mogoča pomoč, je nedolžni otrok že izdihnil. Zadušil se je.

Tretja smrtna žrtev pa je bilo dvoletno dekletce mežnarja pri Sv. Filipu. Otroek se je tako nesrečno oparil z vrelin kropom, da je kmalu podlegel smrtno nevarnim opeklinam.

Zadnja leta je bilo v teh krajih že več enakih nesreč. Tudi streljanje s topiči menda ne bo poprej ponehalo, dokler se ne bo pripetila kakšna izredna nesreča. Stariši, pazite na svoje otroke!

Ljudska univerza v Mariboru.

V petek, 25. oktobra, ob 8. zvečer, bo v veliki kazinski dvorani izredna prireditev. »Prognan v Sibirijo« se imenuje čudovita zgodba, o kateri bo pripovedoval iz svojega lastnega življenja univ. prof. dr. Hans Halm, Dunajčan, ki ga je usoda postavila na kateder univerze v Irkutsku in je moral pod boljševiki hoditi isto grozno pot v prognanstvo v Sibirijo, kot enkrat Dostojevski in nešteti drugi intelektualci. Pred vojno ga je namreč poslala dunajska akademija znanosti v študijske svrhe v Petrograd. Tam ga zasači vojna, a on se ne more več vrniti. S tem se zapletejo poti njegove usode prav čudovito! Predavanje bo pojasnjevalo 60 skopičnih slik lastnega izdelka. Predprodaja vstopnic se vrši pri ge. Zlati Brišnik in g. Höferju. —

Proslava čsl. drž. praznika v Mariboru.

V petek dne 25. okt. bo proslavila mariborska javnost z uradnimi zastopniki ob priliki koncerta slovaških učiteljev v dvorani »Uniona« tudi češkoslovaški državni praznik, ki pade sicer na »28. oktobra«. V to svrhu je povabila k slavnosti JČ liga tudi češkoslovaškega konzula g. dr. Františka Resla v Ljubljani, ki se bo bržčas pripeljal z zborom slovaških učiteljev v Maribor v petek ob 15. uri ko se vrši na glavnem kolodvoru svečan sprejem slovaških gostov. —

Izredni občni zbor Gremija trgovcev v Mariboru

se bo vršil v soboto, 26. t. m. ob 7.30 zvečer v dvorani Narodnega doma v I. nadstropju in ne v Gambrinovi dvorani, kakor je bilo prvotno razglašeno. —

Opozarjamo na današnjo premijero v gledališču. Vprizori se komedija »Morala gospe Dulske« z gospo Dragutinovičovo v naslovni vlogi. Je to ena njenih najbolj znanih in uspešnih kreacij.

Najdeni predmeti.

Pretekli mesec so bili najdeni in na policiji oddani sledeči predmeti: črni ženski klobuk, pes volčje pasme, zlat privešek v obliki srca, ključ, zlat obesek, zlat prstan, orodje za snaženje nohtov, rjava listnica s 130 Din, ročna torbica s 2 Din, 60 Din znesek, pletena ročna torbica, stara zelena pelerina, moški siv klobuk, 70 Din, srebrna zapestna ura, črn moški dežnik, rjava aktovka z raznimi predmeti, dežnik s palico, mala ročna torbica, ženski sivi suknjič, vojniška isprava na ime Korošec Karol, 200 Din, moška palica, star štirikolesni voziček, šolsko spričevalo na ime Petkovič Vinko, 10 Din in dva ženska klobuka. —

Za jesen in zlmo KARO-čevlje.

VL

Desetletnica društva odvetniških in notarskih uradnikov v Mariboru

Jubilejna številka »Odvetniške pisarne« je izšla z raznovrstno vsebino in bogato opremljena s slikami društvenih funkcionarjev. Ta številka je vabila na IX. občni zbor in desetletni jubilej obstoja Društva odvetniških in notarskih uradnikov, ki se je izvršila ob obilni udeležbi članstva ter delegatov različnih strokovnih organizacij.

Zborovanje je vodil društveni predsednik Gilčvert Dragotin, kateri je pozdravil vse navzoče, zlasti navzočega podpredsednika Pokojninskega zavoda g. Lovšin Evgena, sporočil zborovalcem pozdrave predsednika Pokojninskega zavoda g. Alojzija Vrtačiča, delegate ptujske skupine, delegate odvetniških uradnikov iz Slovenjgradca, ustanovnega člana Karla Troha, delegate federacije in sicer gg. Franca Skazo, predsednika društva bančnih uradnikov, Huberta Pelikana in Ivana Vriska za Savez prijateljev namještenika in kot delegate Pokojninskega zavoda.

Spominjal se je tudi umrlih rednih in podpornih članov ter onih velikih mož, ki so pripomogli v zadnjem desetletju in poprej k probni stanju odvetniških in notarskih uradnikov. Navajal je zlasti prvega društvenega tajnika pok. Josipa Čilenška, pred kratkim umrlega doktor Gosaka v Ptuj, narodne voditelje doktor Franjo Rosino in dr. Vlad. Serneca, s katerima je društvo leta 1919 in 1921 vršilo in zaključilo ugodna pogajanja, nadalje pok. dr. Tavčarja, dr. Šušteršiča, dr. Rybača, zlasti pa pok. ministra in odvetnika dr. Gregorja Žerjave itd. Zborovalci so stoji zaklicali pokojnikom trikrat: »Slava«.

Nato so zborovalci stoji poslušali prečitane vdanostnih in pozdravnih brzojavk na Njeg. Vel. Aleksandra, prvega kralja Jugoslavije, ter na prvega bana dravske banovine g. Dušana Serneca in prvega podbana dravske banovine g. dr. Pirkmajerja. Njegovemu Veličanstvu so zborovalci zaklicali trikratni »Živijo«. Podban g. dr. Pirkmajer se je zahvalil brzojavno za pozdrave ter čestitke k desetletnici. Minister dvora pa je z dopisom 15. 10. 1929 na predsednika pisмено izrazil zadovoljstvo nad odposlanimi pozdravi in vdanostnimi izrazi.

Predsednik Gilčvert je na to podal splošno društveno poročilo za dobo zadnjega desetletja. Dotaknil se je vseh važnejših vprašanj, primerjajoč društvo pred desetimi leti majhnemu drevescu, katero se je tekom deset let razrastlo v košato drevo in želi, da bi bila v bodočem desetletju ta društvena drevesa pomnožena v lep gaj na stanovskem polju. Tajnik Medved Stefan je podal zanimivo tajniško poročilo, namesto težko obolega blaginika g. Franca Mokona pa je podal blaginjsko poročilo. Predsednik Gilčvert z razveseljivimi zaključki.

Nato je prečital predsednik brzojavne pozdrave ter pisemne čestitke raznih strokovnih organizacij odvetnikov in društvnikov. Med brzojavi omenimo čestitke predsednika Narodne strokovne zveze, g. Rudolfa Juvana, tajnika Zveze društev privatnih nameščencev v Ljubljani, g. Kravosa, nadaljni brzojav Zveze društev privatnih nameščencev o predsedniku dr. Obersnelu, brzojav Narodnega kluba Delavske zbornice po predsedniku dr. Bohinju, Društva trgovskih, industrijskih nameščencev v Ljubljani po predsedniku Zemljiču, Zveze delovodij v Ljubljani itd. Nadalje je prečital obširno in pristrčno pismo s čestitkami in stvarnim izvajanjem Zbornice odvetniških uradnikov ter Zbornice notarskih uradnikov na Dunaju. Vsebinska je izzvala pri Zborovalcih navdušenje in ovacije. Prečitano je bilo pismo Zveze društev privatnih nameščencev Slovenije v Ljubljani, pismo ustanovitelja in častnega člana Društva odvetniških in notarskih uradnikov v Celju g. Ivana Bovhe, pozdravno pismo ustanovitelja in častnega člana društva odvetniških in notarskih uradnikov v Ljubljani g. Kristofa Josipa, pozdravno pismo Alberta Medveška, odbornika celjskega stanovskega društva, pismo g. dr. R. Doboviška, odvetnika v Krškem kot svoječas-

nega podpredsednika celjskega društva. Vsebinska tega pisma je zborovalce navdušila in so vzeli prilogo 200 Din hvaležno na znanje. Istotako je pismeno pozdravil in čestital iz Murske Sobote tamonjni odvetnik dr. Sömen Ljudevit ter njegov pisarniški ravnatelj Cvetko Ludvik in sta poklonila društvu 400 Din. Prečitano je bilo tudi pismo bivšega državnega poslanca in predsednika Saveza privatnih namještenika v Mariboru g. Petejana.

K besedi se je priglasil podpredsednik Pokojninskega zavoda g. Evgen Lovšin, ki je v daljšem temeljitem razmotrivanju govoril o pokojninskem in bolniškem zavarovanju itd. Glede tiska »Odvetniške pisarne« in »Organizatorja« je predsednik Gilčvert pozival vse k sodelovanju. V tisku je skrita veliko večja moč, kakor to nekateri pojmujejo. Tudi je utemeljeval pet resolucij, ki so bile po prečitaniu soglasno sprejete in bodo objavljene v stanovskem listu »Odvetniška pisarna«.

Pri volitvah je bil izvoljen soglasno stari odbor s predsednikom Dragotinom Gilčvertom. Tudi v tem se je ob desetletnici pokazala solidarnost in zaupanje društvnikov do društvenega vodstva.

Pri slučajnostih so bili na predlog predsednika imenovani za zasluge na organizatoričnem polju za častne člane gg.: Bovha Ivan, ustanovitelj in častni član celjskega društva, Christof Josip, ustanovitelj in častni član ljubljanskega društva ter Evgen Lovšin, ustanovitelj Zveze društev privatnih nameščencev, podpredsednik Pokojninskega zavoda itd. V počaščenje spomina pok. ministra dr. Žerjav Gregorja je bilo sklenjeno, da se prispeva z zneskom 300 Din k njegovemu spomeniku.

Vasilij Radoslavov †

V Berlinu, kamor je pobegnil po popolnem porazu bolgarske vojske v svetovni vojni, je umrl včeraj po šestmesečnem bolehanju v 75. letu starosti, bivši bolgarski ministrski predsednik Vasilij Radoslavov.

Pokojnik je igral v bolgarski politiki dolga leta veliko vlogo. Bil je odkrit nasprotnik Srbije in stremel po ustanovitvi Velike Bolgarske. V doseg tega cilja se je naslanjal stalno na nekdanjo trozvezo in spraval s to svojo politiko svojo domovino ponovno v težko nesrečo. Po nesrečni bratomorni vojni l. 1913 med Srbi in Bolgari, ki je končala s porazom Bolgarske, je postal Radoslavov še bolj srditi nasprotnik Srbije in je bila v veliki meri njegova krivda, da je Bolgarska v svetovni vojni zavratno padla Srbom v hrbet. Po popolnem porazu trozveze v svetovni vojni, je Radoslavov skupno s kraljem Ferdinandom pobegnil v Berlin in je bil kasneje od državnega sodišča v Sofiji in contumaciam obsojen na do smrtne ječo. Letos je bil povodom tisočletnice bolgarske države amnestiran tudi Radoslavov, vendar pa mu je bolezen preprečila povratek v domovino. Njegova amnestija je izzvala, kakor znano, tudi protest naše vlade pri bolgarski vladi, ki bi morali v smislu mirovne pogodbe izročiti vojne krivce našim oblastem. Smrt je sedaj prestrigla življenje državniku, čegar politika je bila za Bolgarsko vedno usodepolna.

Obsodba Puniše Račiča potrjena

Včeraj se je vršila pred apelacijskim sodiščem v Beogradu razprava o prizivu proti obsodbi Puniše Račiča in Dragutina Jovanovića, ki so bili obtoženi radi znanih junijskih dogodkov v narodni skupščini. Apelacijsko sodišče je potrdilo razsodbo prve instance v polnem obsegu. S to razsodbo je sedaj Račičev proces definitivno zaključen in likvidiran znani junjski dogodek, ki je strel našo državo v temeljih.

Jubilejni koncert „Drave“

V soboto dne 19. t. m. se je zbralo prav ugledno število občinstva v veliki union-ski dvorani, da prisostvuje proslavi desetletnice narodnega železničarskega glasbenega društva »Drava« v Mariboru, ki je uporabilo to priliko za to, da predstavi publiko sadove iz vseh polj svojega širokega kulturnega delovanja.

Uvodno besedo je izpregovoril društveni predsednik g. Mohorko, ki je podal kratek historijat društva in se s hvaležnim srcem spomnil vseh svojih podpornikov, dobrotnikov in kulturnih delavcev. Ko so se odigrali uvodni takti prve orkestralne točke, je s čutom pljete vele dveminutni molk v spomin mlade istrske žrtve, Vladimirja Gortana, kar je našlo v občinstvu povsod občutno odobravanje. Nato je pričel redni koncert.

»Drava« goji mnogostransko kulturno delo; vzdržuje pevski zbor, godbo, orkester in tamburaški zbor. To je vredno vse hvale in vsega spoštovanja. Društvo, ki je s tako vnemo in s tako širokim stremljenjem na delu daja živo sliko o svoji energiji, o svoji življenski sili. Sicer vsebuje tako večstransko delo tudi kakšne čeri, preko katerih se ta ali ona dobra volja prerije le z velikim naporom, toda to more resni skupini, kakršna je »Drava«, le koristiti in biti v bodrilo za nadaljino, morda še težavnejše delovanje, ki je pravzaprav že sedaj takorekoč orjaško, ako le upoštevamo težko in odgovorno službo železničarjev in okolnost, da so premestitve osovja na dnevnem redu.

Glavni del sporeda je tvoril društveni moški zbor, kakih 25—30 mož broječa fino disciplinirana skupina, ki ji je strokovni učitelj g. Albin Horvat v vesten, razumen in jako spreten pevovodja. Moški zbor je nastopil dvakrat in skupno odpel devet točk. Na sporedu so bili Adamič (Jezus je majhen, serenada), Ocvirk (Kralj Matjaž, Sjač sunašče), Foerster (Večerni Ave), Dev (Na poljani), Železnik (Kmetova molitev), Kimovec (Slovo) in moja malenkost (Podoknica), torej raznoličen program, v katerem se komadi starejšega kova okusno vrstijo z modernejšimi. Najlepše je uspela brezdvomno Devova »Na poljani«. Vsekakor so pesmi, kakor so bile podane, pričale o temeljitosti priprave in o poglobitvi pevovodje, ki je že iz prejšnjih nastopov znan kot delikaten interpret. Razveseljivo je tudi dejstvo, da je zboru za to izredno jubilejno priliko priskočil marsikateri drugi pevec na pomoč in s tem mu pomagal do zaokrožene celote. Zlasti koristno je bilo sodelovanje tenorista-solista gda A. Živka. Baritonske solo-partije v Adamičevi Podoknici, ki se je morala na splošno željo ponoviti, in v Kimovčevi skladbi je s svojo znano spretnostjo odpel g. Faganelli.

Drugo važno skupino sporeda je tvoril orkester »Drave«, ki ga vodi neumorni g. J. Koudelka. Orkester sam v resnici ni tako številčen kakor je bil pri zadnjem nastopu, za katerega si je najel prav fina ojačenja; poslednje pa je bilo potrebno zato da se more tudi orkester vzdržati na dostojni višini. Zlasti se je v prvem delu sporeda vedel prav diskretno in v splošno zadovoljnost. Morda se je lotil tudi tehnično pretežkih stvari, kakršna je Weberjeva uvertura k »Obeonu« ali pa Beethovnov Larghetto iz II. simfonije ali odlomek iz Smetanove opere »Dalibor«, vendar je v glavnem častno odrezal, posebno z Leopoldovim »Slavnostnim sprevedom«. Orkester je odigral še Serenato Moszkowskega in Parmovo uverturo »Rokovnjači«. Poslednja je prav zaprav najmanj spadala v resni okvir večera. V splošnem utegne ta orkester dobro napredovati, zlasti ko se tolkala in ne katera pihala moderirajo oziroma spopolnijo.

Povsem dober utis je zapustil tudi društveni tamburaški zbor pod vodstvom g. R. Pivka. Posamezni instrumenti so prav številno zastopani in dali vse skupini gotovo kompaktnost, tako da je potpuri iz Vilharjeve opere »Jamska Ivanka« v Vogričevi priredbi zvenela čisto prijetno kljub marsikaterim nepotrebnim ponavljanjem.

Sobotni večer je zapustil najlepši utis in »Dravi« moramo čestitati na njenem neumornem in tako važnem delovanju, s

katerim naj nadaljuje preko vseh ovir, kakor jih je premagala do sedaj. V ostalem bi bilo treba še omeniti, da je bil program pravzaprav vendarle predolg. Non multa, sed multum, mora biti deviza pri vsakem delu. Res je tudi, da je koncert začel prepozno, z ono obsodbe vredno slovensko zamudo radi malomarnosti publike, pa kljub temu: kar pri koncertih sega čez 2 uri, je vedno preveč. V. M.

Sport

Službeno iz MOLNP.

V nedeljo dne 27. t. m. se bo vršila prijateljska tekma Grazer Sportklub - SK Železničar ob 15 na igrišču SK Železničarja. Službujoči odbornik g. Maks Koren. Odobri se prijateljska tekma SK Rapid : SK Ptuj dne 27. t. m. v Ptuj. — Tajnik.

Žalostne slike iz življenja ruskih delavk

Boljševiški pisatelj Sorič je objavil v reviji »Projektor« sledeče zanimive in obenem žalostne slike iz življenja delavk pod sovjetskimi režimom:

V velikih tvornicah v Petrogradu so poizvedovali, zakaj se delavke, žene in dekleta, vedno bolj vdajajo pijači. V ta namen je bil sklican sestanek in so bila stavljeni posameznim delavkam razna vprašanja. Gospa Katja Jermolajeva je izjavila, da je prišla s 23. letom v tvornico. Tedaj je takoj vstopila v komunistično mladinsko organizacijo. V klubu so jo moški naučili piti »vodka«, češ da je življenje brez žganja silno pusto, v vinjenem stanju pa se človek zdi kot junak in pozabi na strašno samoto.

Liza Kirejeva pa je pripomnila, da je tudi stanovanjska beda žensko tako izmučila živčno, da se vdajajo alkoholu. Ona n. pr. stanuje skupno s 17 dekleti. Ena postelja stoji poleg druge. Vsako dekle komaj čaka, da jo zvečer odvede kak moški, bodisi v kino, bar ali kamorkoli, samo da pride iz tega pekla. Nobeno od teh deklet nima denarja in vsaka gleda, da si ga zasluži na vsak le mogoč način. »Vse pijemo«, je rekla hladnokrvno, »ker noben svetlobni žarek ne pri naša našemu življenju toplote in luči. Zato se zatečemo vse k žganju, ker ne vidimo drugega izhoda«.

Druge delavku zopet so izjavile, da pljejo žganje samo zato, da jih ne bi kdo osumničil, da so malomeščanskih nazorov. Na kogar namreč pade tak sum, je takoj odpuščen iz službe in ostane potem brez dela in zaslužka. Novo nastavljena dekleta po tvornicah si takoj nabavijo »vodka« in se skušajo čimprej privaditi vživanju alkohola, čeprav jim smrdi. Toda že čez 14 dni se »vodke« popolnoma privadijo.

Na pripombo, da vendar obstajajo tudi komunistični klubi, ki nudijo občinstvu duševno hrano, je večina delavk odgovorila, da je v teh klubih tako dolgočasno, da se morejo počutiti dobro v njih samo duševni slabici in kandidati za samomor.

Alkohol in vse, kar je z njim v zvezi, zastruplja duše mladih deklet v Rusiji vedno bolj.

Potopljena zlata ladja

Med prebivalstvom v Portolongone je še dandanes razširjena vest, da se je v bližini mesta pred 120 leti potopila tamkaj velika španska jadrnica »Pollux« z velikanskimi zakladi zlata, srebra in drugih dragocenih predmetov na krovu. Ladjo je poslal kralj Ferdinand IV. iz Napolja na Špansko. To sporočilo je šlo od rodu do rodu, vendar pa so o kraju, kjer naj bi se ladja potopila, čuvali vedno največjo tajnost. L. 1860 so zaman skušali dvigniti približno 70 m globoko v morju ležečo ladjo. Sedaj pa so sklenili, da bodo vnovič poskušali srečo, da pridejo do bajnega premoženja.

Mesto v konkurzu

Malo mesto Milspe na Bavarskem je zašlo v tako velike finančne težkoče, da si ni znalo drugače pomagati, kakor si pomagajo tudi mnogi privatni podjetniki: napovedalo je namreč konkurz. Vprašanje je seveda, ali bo tudi mestece Milspe vsled konkurza tako obogatelo, kakor mnogi privatni podjetniki.

Mihael Zevaco

Beneška ljubimca

Zgodevinski roman iz starih Benetk

198

Roland je odmahnil visokomerno.

»In kdaj se boste smatrali rešenega vsakršnih hvalnosti?« je dejal.

»V desetih minutah, gospod.«

»To se pravi, da me boste čez četrte ure že poizkusili aretovati...«

»Ne, gospod,« je odgovoril Gvido Džennaro preprosto, »pred pretekom treh dni se ne lotim ničesar. Hočem si laskati, da ravnam kot lojalen nasprotnik, in se na-dejam, ako mi sreča ne bo naklonjena v mojem podjetju, do bo gospod Roland Kandiano nekega dne tako milostljiv, da tega ne pozabi...«

»Bodite brez skrbi,« je dejal Roland.

In zdaj se je zazdelo, da se Gvido Džennaro nekako zbira, kakor da bi premišljal, s kakšnimi besedami se naj izrazi.

»Gospod,« je izpregovoril nenadoma, »pravkar sem vam rekel, da je moj poklic vedeti vse. Iz tega poklica sem napravil globoko in obširno znanost. Ne zadovoljujem se s tem, da bi vedel samo, kaj se je zgodilo, nego izkušam zaslediti tudi to, kar ljudje šele v mislih namerjajo; pogostoma se mi posreči.«

Roland ni niti trenil; njegov obraz je ostal neprodiren kakor obraz mrtvega kipa.

Gvido Džennaro ga je pomeril skrivaj z naglim pogledom in povzel, kakor da pripominja mimogrede:

»Po vsem tem sodim zares, da bi bil vreden imena velikega inkvizitorja, ako bi se kdaj zgodilo, da bi kak umen dož hotel... a pustimo to.«

Roland ni storil geste, ni pokazal niti najmanjšega znamenja, ali mu prihrdite, ali ne.

Policijski načelnik se je razočarano namrnil.

»Razumeli boste, gospod, če vam pravim: od prvega dne, ko sem imel opravka z vami — in to sega nazaj do dne tistega znamenitega poba, ki ostanje na vekomaj sloveč v beneški zgodovini — z eno besedo, od tistega trenutka sem skušal izvedeti ne le vse, kar počenjate, nego tudi to, kar mislite. Z drugimi besedami, skušal sem zapopasti tisto gospodujočo misel, ki navdihuje vašo dejanja...«

Tu si je Gvido Džennaro po svoji stari navadi krepko pomel roke.

»Vaša dejanja! O njih sem izvedel kaj malo gotovega. Spreten človek ste in bistra glava, gospod, to moram reči! Zdaj je že cele mesece in mesece, odkar vodite za nos najmočnejšo policijo vse Italije in morebiti vsega sveta. Ah, gospod, dajte, da vam odštejem davek svojega najodkritosrčnejšega občudovanja, in dovolite mi, da vam zatrdim, da bom le s smrtjo v duši storil svojo dolžnost, kadar vas bom aretiral... Če nisem poznal vseh vaših dejanj, sem vendar videl povsod, v vseh dogodkih teh zadnjih mesecev, vašo stra-

šno in težko roko. Zasledoval sem vašo pot v palači kurtizane Imperije, v palači generalnega kapitana Altierija (kakor mojstersko se je imel Roland v oblasti, vendar ga je streslo ob tem imenu, in Gvido Džennaro je opazil ta tresljaj) v palači mojega neposrednega predstojnika, velikega inkvizitorja Dandola; Dovoljujem si pripomniti: celo v doževski palači, Videl sem Foscarija, strašnega, neusmiljenega Foscarija, gledati nemirno okrog sebe, kadar se je imenovalo vašo ime: videl sem blede Altierija, videl trepetati Dandola, videl škofa, kako se je tresel groze. Pobiral sem te bežeče vtiske, zapomnil si tajinstvene korake delovanja, ki sklepa okrog teh mogočnih oseb železen, od dne do dne se zožujoč obroč, in sem razumel ogromni, besni boj v katerega ste se podali čisto sami proti tolikim različnim elementom. In dasi ste še vedno neprimljivi, dasi se vaše početje zavija v prodirno skrivnost, vendar mi je bila dana možnost, študirati učinke vaše misli in zasledovati vas na vaši poti, enakega meteora, ki šine mimo, ne da bi ga ljudje videli, a da zapaziti svoj mimo-hod po mogočnem stresljaju zemlje, ki ga pusti za seboj. Vsak tak stresljaj si jaz dobro zapomnim.

Bembo in Altieri, ki sta bila prej prijatelja, sta zdaj sovražnika. Zakaj? Foscari in Altieri sta bila kakor dva brata. In ta organizira proti onemu zaroto, tako večšo, započeto s tolikšno umetnostjo, s tako obsežno previdnostjo in tako silno voljo, da si mora človek priznati: tako delo se je moglo roditi le iz genialnih možganov... Ali nemara vi gospod, poznate nevidnega zarotnika. Ali poznate roko, ki drži vodilno nit tega labirinta, kjer blodi in propada vsi, Foscari, Altieri, Bembo in Dondolo? ... Jaz zase menim, da vem za stvarnika vseh teh reči in da sem spoznal njegovo roko. Naj bo karkoli, to vem, da grozi vsem tem možem ista katastrofa in da plava ta katastrofa nad vsemi Benetkami. Vem, da se je nevihta nabrala polagoma in premišljeno, in da bo strla udarila kmalu, zdrobila nekatere v prah in presenetila druge do blaznosti, razen kvečjemu...«

»Le povejte,« je rekel Roland hladno.

»Razen če se mi posreči aretirati Rolanda Kandiana,« je dejal policijski načelnik in se globoko naklonil. Rolandove ustnice so se skrčile v bledem smehljaju, in Gvido Džennaro je na glas prevedel ta smehljaj takole:

»Morda je prepozno? ...«

Vprašanje se je glasilo naravnost. In to pot bi bil Roland nemara odgovoril.

Pa ni imel časa.

Moški, ki je bil pravkar stopil v cerkev, je obstal par korakov od Gvida Džennara in rahlo zakašljaj, kakor da hoče obrniti njegovo pozornost nase.

Policijski načelnik se je ozrl, zagledal moža, vstal in stopil naglo k njemu.

Roland je potegnil za vsak slučaj bodalo iz nožnice, skril njegovo rezilo pod plaščem in počakal s tisto neomajno, vseoblastno mirnostjo, ki je bila ena iz-

med njegovih največjih sil.

Medtem pa je možak, ki je bil vstopil, naglo govoril z Džennarom; zdelo se je, da oddaja kak raport.

Ko je bil ta raport pri kraju, je policijski načelnik z mahljajem roke odslavil beriča, ki mu je bil povedal očitno razburljivo novico.

»Poročnik Sandrigo zaboden!« je zamrmral Gvido Džennaro.

Zamišljeno in pozorno je pogledal Rolanda.

»Izvedeti moram, kako je bilo!... je dodal sam pri sebi.

Vrnil se je in sedel zopet k Rolandu.

»Gospod,« je dejal, »ali hočete prekiniti za par minut ta pogovor, ki ga obnoviva kasneje morda še z večjim zanimanjem?«

Roland je vprašujoče pogledal svojega sobesednika.

»Rad bi vam nekaj pokazal: prizor, o katerem sem prepričan, da vas bo zanimal.«

In, kakor da se je nenadoma odločil:

»Sicer vam pa lahko povem, za kaj gre. Pravkar so našli v Lidu mrtvo truplo nekoga, ki ga morate vi poznati. Zaboden je z mojstrsko roko; še zdaj mu tiči v prsih bodalo, globoko zadržto med dvema rebri.«

»Nikarite se vznemirjati o tem, gospod moj dragi,« je dejal Roland s tisto vljudnostjo, ki je mrazila ljudi do mozga. »Truplo, o katerem govorite, je truplo razbojnika Sandriga, ki je bil v plačilo za nevemkako izdajstvo nedavno imenovan za poročnika pri lokostrelcih.«

Gvido Džennaro je bil par trenutkov kakor okamenel.

Toda kmalu je zbral svoje ravnodušje:

»V tem slučaju, gospod, bi mi nemara tudi lahko povedali, kako je ime ženski...«

»Kateri ženski?«

Roland je planil pokoncu.

»Ženski... utopljenki... ki so jo našli objeto s Sandrigom.«

Zamoljka kletev je bruhnila Rolandu preko nenadoma prebledelih ustnic.

Planil je iz cerkve in dospel na rob kanala ravno v trenutku, ko so dvignili iz barke, ki je pravkar pristala, žensko truplo in ga položili na tlak poleg Sandrigovega.

Roland je s silovito gesto odrinil ljudi, ki so se gnetli okrog žalostne skupine, spustil se na kolena ter otipal in preiskal prsi mlade ženske, kakor da bi trepetala v njem še majhna, poslednja nada.

Prazno upanje!

Ta ženska, krasna in mlada, ki je ležala z iztegnjenimi udi, črne lase razpletene preko ram — ta ženska je bila mrtva, mrtva za vselej.

»O Juana,« je zamrmral z izdavljenim glasom, »Juana, cvet poštvovalnosti, vtelešena dobroti, ti angel-sko srce — zdaj si torej dospela na konec svoje Kalvarije! Uboga žrtev, ki je bilo tvoje življenje zgolj trpljenje in samozatajevanje, zdaj si nehala trpeti!...«

Mali oglasi, ki služijo v posredovanju in osebne namene obdobja: vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Ženitve, dopolnjevanje in oglaševanje trgovskega ali reklamnega značaja: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10.—

Učenko in pomožno delavko

od 14—16 let se takoj sprejme. Strojna pletarna Gvajc, Ulica 10. oktobra 4.

2699

Stanovanje

obstoječe iz 2—3 sob s kuhinjo, kopalnico in pritliklinami ter vrtom oddam takoj. Ceno in naslov pove uprava »Večernika«.

2697

Meblovano sobo,

solnčna stran, oddam takoj. Naslov in ceno pove uprava »Večernika«.

2698

Odda se lepa soba

in kuhinja s 1. novembrom. Dr. Rosinova ul. 16.

2702

Za svojo sestro

20letno kmečko dekle iščem boljše obitelj, kjer bi se imela priliko priučiti v kuhi in pospravljanju sob. Cenjene ponudbe na upravo »Večernika« pod značko »Pridno dekle«.

2693

Pisalni stroj,

skoro nov prodam. Naslov v upravi lista.

2700

Najemnikom

vpisanim pri edino obl. konces. stanovanjski posredovalnici »Marstan« na razpolago; tri- dvosobna stanovanja in soba s štedilnikom.

2678

Na stanovanje in hrano

sprejemem gospoda v Gosposki ulici 46, vrata 1.

2704

Vse vrste pletenin po meri,

ženske obleke, veste, puloverje, zimsko spodnje perilo, nogavice in vsakovrstna popravila izdeluje najbolje, najhitreje in najceneje: Strojna pletarna, Vojašniška ulica 2.

2318

Pisarniška moč

z večletno prakso išče zaposlenja. Ponudbe na upravo pod »Nastop takoj«.

2679

Stanovanje najugodnejše oddaste, nadlegovanja, stroške si prihranite ako prijavite (brezplačno) stanovanje, sobe edino oblastni konces. posredovalnici »Marstan«, Koroška cesta 10. Dnevno velika izbira najemnikov.

2676

Prazno stanovanje

2 sobi in kuhinja s pritliklinami in 1 lo-kal se odda v najem. Ponudbe pod »November« na upravo lista.

2684

Prazno sobo

s posebnim vhodom išče za takoj ali s 1. novembrom gospodična. Pismene ponudbe na upravo pod »Soba«.

2692

Velika izbira

čipk, batist, popelin, šifon, za damsko perilo. Josip Serec, Maribor, Aleksandrova cesta 23.

2127

Zasebni uradnik

išče kakršne koli službe. Vešč slovenske, nemške in tudi italijanske korespondence. Naslov pove uprava lista.

2649

KAJENJE JE STRUP!

Vsak se lahko igraje odvadi zdravju škodljivem kajenju, z našimi »EX«-tabletami. V 14 dnevih prestane tudi najstrasnejši kadilec kaditi, ako vzame »EX«-tablete dnevno trikrat. So popolnoma neškodljive, Omot Din 30.— in poština. Cela kura pet omotov Din 145.—, franko.

2407

Razpošilja po povzetju

»Aurora« Sekt. 19, Novisad, Zeljeznička 38.

BRITVICE

Gillette, Mem extra, Mem de Luxe, Mond extra, Timor in vse britvske potrebščine nudi najugodnejše galanterijska trgovina

Drago Rosina

Vetrinjska ulica št. 26.

Spominjajte se CDM!

Nova avtobus proga!

Brezno — Ribnica kolodvor — gostilna Sollera Eduard, Ribnica na Pohorju

Avto pri vsakem vlaku. Važno za izletnike in za potnike.

Dostojevski:

Selo Stepančikovo

humoristični roman

prevod Vladimira Levstika

Broširana 44 Din, vezana v

platno 56 Din.

Po pošti pa 2 Din več.

Tiskovna zadruga v Mariboru
Aleksandrova cesta 13